

IMPACT SOCIAAL INNOVATIEFONDS

KOSTEN-BATENANALYSE VAN WERKGEVERS GEFINANCIERD
TIJDENS DE PILOT VAN HET SOCIAAL INNOVATIEFONDS

NOTITIE

seo • economisch onderzoek

AUTEURS

JUSTUS VAN KESTEREN, M.M.V. LUCY KOK

IN OPDRACHT VAN

HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

AMSTERDAM, OKTOBER 2022

ISEO-NOTITIE NR. 2022-111

ISBN 978-90-5220-228-0

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2022 SEO Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

1. Inleiding

De kosten-batenanalyse richt zich op het maatschappelijke rendement van de financieringen via het Sociaal Innovatiefonds. Het gaat nadrukkelijk om een ex-ante kosten-batenanalyse van de baancreatie bij twee werkgevers die door het SIF zijn ondersteund: Social Capital en United Repair Centre.

1.1 Aanleiding

Het Sociaal Innovatiefonds (SIF) is een fonds dat werkgevers ondersteunt bij het investeren in het tewerkstellen van groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dat doet het SIF onder andere door de werkgever te ondersteunen bij het ontwikkelen van de businesscase en het verbinden met partners uit de arbeidsmarktregio (business development), door te verbinden met andere financiers en bestaande voorzieningen (financial engineering) en door, als er nog een financieringsbehoefte over is, zelf financiering te verstrekken.

De wens van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is om inzicht te krijgen in de brede (maatschappelijke) baten die via deze financieringen gerealiseerd worden, zodat deze afgezet kunnen worden tegen de kosten van deze financiering. Social Finance NL (SFNL) en SEO Economisch Onderzoek (SEO) zijn gevraagd om een dergelijke kosten-batenanalyse uit te voeren. SFNL is daarbij verantwoordelijk voor het verzamelen van relevante informatie voor de analyses; SEO voor het uitvoeren van de analyses zelf.

1.2 Afbakening

De kosten-batenanalyse richt zich op de baancreatie bij twee werkgevers die door het SIF worden ondersteund: Social Capital (SC) en United Repair Centre (URC). Beide werkgevers ontvangen financiering en ondersteuning vanuit het SIF om banen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, en in het bijzonder mensen uit de doelgroep banenafpraak. Voor de kosten-batenanalyse is gekeken naar baten van deze baancreatie zoals de verwachte besparingen op uitkeringslasten, zorgkosten, kosten van criminaliteit en een hogere productie. Qua kosten gaat het onder andere om de directe financiering vanuit het SIF en uitvoeringskosten van de overheid en werkgever om mensen aan het werk te krijgen en houden (zoals jobcoaching en kosten voor werving en training). Het is daarbij belangrijk om zoveel mogelijk kosten en baten te kwantificeren. Dit versterkt de inzichten die een kosten-batenanalyse oplevert.

Het gaat hier nadrukkelijk om een ex-ante kosten-batenanalyse op hoofdlijnen. Dat houdt in: de analyse bevat een globale inschatting van de toekomstige kosten en baten van het SIF, maar gaat niet in op de daadwerkelijke realisatie van deze kosten en baten. Dat is ook nog niet mogelijk, omdat de baancreatie als gevolg van de financiering vanuit het SIF (grotendeels) nog moet plaatsvinden. De financiering vanuit het SIF heeft immers plaatsgevonden in april en juni 2022. In het kader van de financiering zijn wel afspraken gemaakt tussen het SIF en respectievelijk SC en URC over aflossing en baancreatie in de komende jaren. Een belangrijke veronderstelling bij deze kosten-batenanalyse is dat deze afspraken worden nageleefd en de beoogde baancreatie daadwerkelijk plaatsvindt. Op basis hiervan is een inschatting gemaakt van de toekomstige kosten en baten en het uiteindelijke maatschappelijke rendement van de financiering. Door de gebruikte veronderstellingen zijn de schattingen nog met veel onzekerheid omgeven. Merk wel op: in gevoeligheidsanalyses (Paragraaf 2.3 en 3.3) variëren we in de

gemaakte veronderstellingen om te bezien wat de gevolgen zijn voor het maatschappelijke rendement van de financiering. Hoewel het niet mogelijk is - gegeven de onzekerheid rondom de berekeningen - om het maatschappelijke rendement van het SIF exact vast te stellen, kunnen we door de gevoeligheidsanalyses wel een bandbreedte van de verwachte effecten geven.

1.3 Leidraad, werkwijzer, stappenplan

In de kosten-batenanalyse volgen we de MKBA-richtlijnen die door het kabinet zijn vastgesteld. De kern van de aanpak is een stappenplan, zoals weergegeven in Figuur 1. In het vervolg werken we deze stappen verder uit:

1. Probleemanalyse;
2. Vaststellen beleids- en nulalternatief;
3. Bepalen effecten;
4. Kwantificeren effecten;
5. Varianten- en risicoanalyses.

Hoofdstuk 2 bevat een uitwerking van Stap 1 tot en met 3. Hoofdstuk 3 bevat een uitwerking van Stap 4 en 5 voor SC en hoofdstuk 4 voor URC. De notitie trekt geen conclusies uit de bevindingen. Wel bevat bijgevoegde oplegger van SFNL een interpretatie van de bevindingen met het oog op de verdere ontwikkeling van het Sociaal Innovatiefonds.

Figuur 1 MKBA-richtlijnen

Bron: Romijn en Renes (2013)

2 Vaststellen beleids- en nulalternatief

Het beleidsalternatief waarvan de kosten en baten worden onderzocht is de verwachte baancreatie door financiering vanuit het SIF; het nulalternatief de verwachte baancreatie zonder het SIF. Het verschil tussen het nul- en beleidsalternatief geeft de netto-baancreatie dóór het SIF weer, op basis waarvan de effecten zijn bepaald.

Dit hoofdstuk gaat in op de probleemanalyse (Paragraaf 2.1) en de wijze waarop het nulalternatief (Paragraaf 2.2.) en beleidsalternatief (Paragraaf 2.3) is vastgesteld. Het verschil tussen het nul- en beleidsalternatief geeft de effecten van het SIF weer (Paragraaf 2.4). Vervolgens is ingegaan op de kosten en baten die zijn meegenomen in het onderzoek (Paragraaf 2.5).

2.1 Probleemanalyse

De probleemanalyse in een kosten-batenanalyse geeft weer welk knelpunt er ontstaat zonder overheidsingrijpen. In het geval van het SIF gaat het over werkgevers die drempels ervaren om investeringen te doen om groepen mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Diverse onderzoeken laten zien dat er bereidheid is van werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen (Berenschot, 2017; SCP, 2019). Daarvoor dienen werkgevers echter investeringen te doen (o.a. in herontwerp van functies, nieuwe inclusieve technologie of procesaanpassingen) die niet worden afgedekt via de bestaande stimuleringsmaatregelen. Bovendien zijn er veel (administratieve) drempels die werkgevers weerhouden om te investeren in een inclusieve werkvloer. Daarom blijven de baankansen - zonder overheidsbeleid - vermoedelijk achter voor mensen met een arbeidsbeperking. Een uitgebreide probleemanalyse in het kader van het SIF is te vinden in het adviesrapport *Pilot Sociaal Innovatiefonds* (zie SFNL, 2022).

Beleidsdoelstelling

De overheid wil dat mensen met een arbeidsbeperking vaker een baan bij een reguliere werkgever krijgen. Hierover heeft het kabinet afspraken gemaakt met de organisaties voor werkgevers en werknemers (sociale partners): de zogenoemde 'banenafpraak'. De afspraken richten zich op extra baancreatie voor mensen met een arbeidsbeperking, ook wel de 'doelgroep banenafpraak' genoemd. Het doel van de overheid is dat er begin 2026 in totaal 125.000 reguliere banen zijn bijgekomen voor mensen uit de doelgroep (t.o.v. 2015). Het gaat om 100.000 extra banen in het bedrijfsleven en 25.000 extra banen bij de overheid. Werkgevers zorgen elk jaar voor een afgesproken aantal banen voor mensen uit de doelgroep. De overheid stimuleert en ondersteunt werkgevers hierbij, maar de huidige stimuleringsmaatregelen voor werkgevers zijn niet optimaal gericht op het stimuleren van grootschalige, duurzame baancreatie.

Sociaal Innovatiefonds

Het SIF is opgericht om drempels weg te nemen bij werkgevers zodat zij overgaan tot grootschalige investeringen in de baancreatie voor kwetsbare groepen. Het SIF zoekt in samenwerking met de werkgever naar mogelijkheden om groepen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, en in het bijzonder de doelgroep banenafpraak, in dienst te nemen. Dat doet het SIF onder andere door de werkgever te ondersteunen bij het ontwikkelen van de businesscase en het verbinden met partners uit de arbeidsmarktregio (business development), door te verbinden met andere financiers en bestaande voorzieningen (financial engineering) en door, als er nog een

financieringsbehoefte over is, zelf financiering te verstrekken. De centrale gedachte is: door de businesscase van de werkgever centraal te zetten en te helpen om deze rond te maken, is de werkgever gemotiveerd om te investeren in de inclusieve werkvloer met duurzame resultaten voor de doelgroep als gevolg.

2.2 Vaststellen beleidsalternatief

Het beleidsalternatief waarvan de kosten en baten worden onderzocht is de verwachte baancreatie door financiering vanuit het SIF. Het SIF streeft met haar financiering drie doelen na. Een duurzaam dienstverband voor mensen met een banenafpraakindicatie (minimaal 1 jaar), kwalitatief goed werk (baantevredenheid, ontwikkelmogelijkheden en passend niveau) en een inclusieve arbeidsorganisatie (de gedragingen van personen in de organisatie leiden tot het aannemen en in dienst houden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt). De werkgever legt in het investeringsmemorandum vast hoe de financiering van het SIF bijdraagt aan deze doelen. Zo wordt ook het aantal banen dat gecreëerd moet worden vastgelegd in het investeringsmemorandum. Dat vormt de basis voor het 'beleidsalternatief'.

Tabel 1 geeft de baancreatie en investeringen weer bij SC en URC. Het gaat om in totaal 158 voltijdbanen bij SC tegen een investering van €250.000 en 106 voltijdbanen bij URC tegen een investering van €400.000 (in drie tranches van resp. € 200.000, € 60.000 en € 140.000). De financiering is in de vorm van een lening verstrekt, waarbij het uitgangspunt is dat de bedrijven de lening volledig aflossen. Gedurende de looptijd van de lening betalen bedrijven rente aan het Sociaal Innovatiefonds.

Tabel 1 Overzicht baancreatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (in FTE) en investeringen vanuit het SIF

	Social Capital		United Repair Centre	
	Aantal banen (in FTE)	Investering SIF	Aantal banen (in FTE)	Investering SIF
2022	20	€ 250.000	5	€ 200.000
2023	47		18	€ 60.000
2024	80		43	€ 140.000
2025	118		68	
2026	158		106	
Totaal	158	€250.000	106	€ 400.000

Bron: SFNL, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: De banen zijn omgerekend naar voltijdequivalenten (FTE). SC en URC creëren ook een aantal reguliere banen met financiering van het SIF. Deze reguliere banen zijn echter niet meegenomen in de analyse, aangezien reguliere werknemers zonder het SIF hoogstwaarschijnlijk ergens anders aan het werk zouden gaan, en er dus geen sprake is van netto-baancreatie voor hen. URC creëert 21 banen voor mensen uit de doelgroep banenafpraak. De overige 85 banen zijn voor statushouders. Deze statushouders vormen ook een kwetsbare groep en zijn daarom wel meegenomen in de vervolganalyses.

2.3 Vaststellen nulalternatief

Om de kosten en baten van de baancreatie te bepalen, moet eerst een *nulalternatief* worden vastgesteld: de meest waarschijnlijke ontwikkeling die zich zou voordoen zonder het bestaan van het SIF. Dat nulalternatief dient als referentie (of *counterfactual*) waartegen de effecten van het SIF worden afgezet, zodat het mogelijk is kosten en

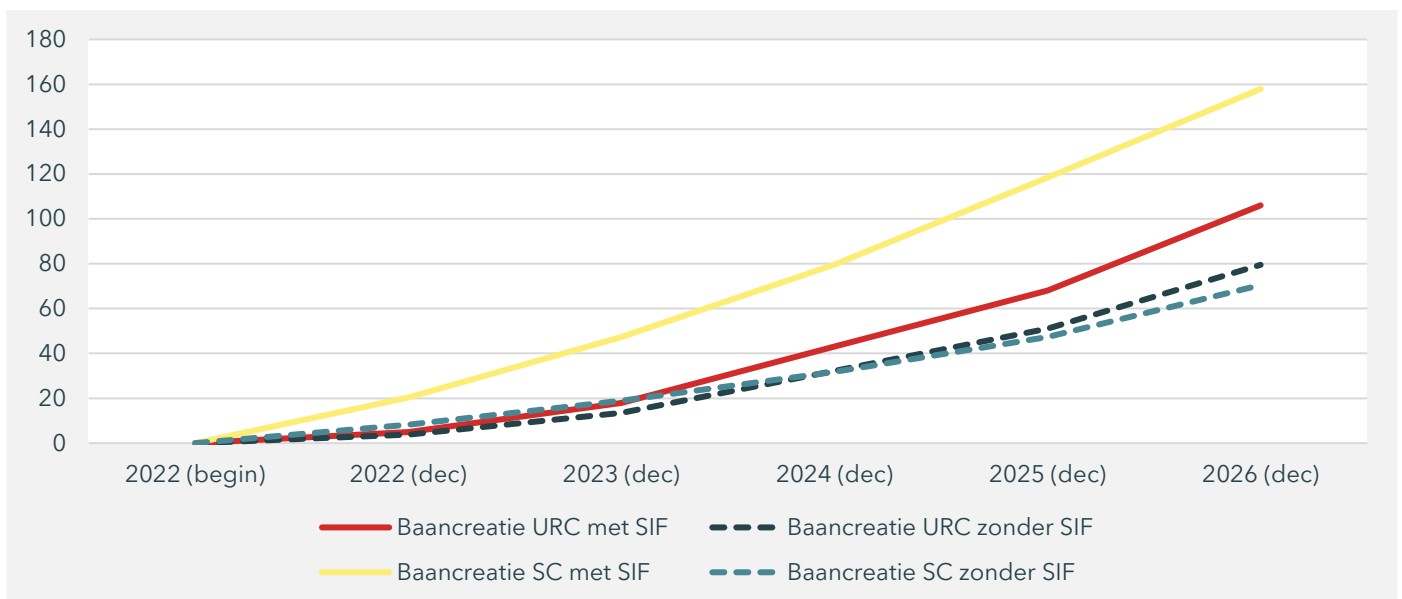
baten te bepalen. Voor het vaststellen van het nulalternatief is het voornamelijk van belang om te kijken naar het aantal banen dat zou zijn gecreëerd zonder de inzet van het SIF.

Eenzijds is het mogelijk dat SC en URC zonder het SIF via andere bronnen (bijv. private fondsen) financiering en/of ondersteuning zouden verkrijgen voor het creëren van banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Om dat te bepalen, is de werkgevers zelf gevraagd naar het aantal banen dat zij naar verwachting hadden kunnen creëren zonder het SIF. Figuur 2 laat de resultaten zien, waarbij onderscheid is gemaakt tussen de verwachte baancreatie mét het SIF (doorlopende lijn) en de verwachte baancreatie zonder het SIF (stippellijn). Het verschil tussen beide geeft het aantal gecreëerde banen weer bij SC en URC door inzet van het SIF. Hieruit blijkt dat URC tot en met 2026 ongeveer 75 procent van de banen zou creëren via een andere wijze, en SC tot en met 2025 ongeveer 45 procent. De additionaliteit van het SIF is nader toegelicht in Box 1.

Box 1 Additionaliteit van het SIF

Het SIF hanteert het motto verbinden waar mogelijk en financieren wanneer nodig. Met andere woorden: de financieringen van het SIF helpen om de businesscase rond te maken, maar vormen slechts een deel van de puzzel. Het is wel een cruciaal deel van de puzzel, aangezien het uitgangspunt is dat de businesscase zonder het SIF niet rond zou komen. In het geval van de financiering van Social Capital en United Repair Centre heeft het SIF zich actief ingezet om ook andere financiers aan de werkgevers te binden. Het SIF draagt daardoor bij, maar is niet in zijn geheel verantwoordelijk, voor de financiering van de totale baancreatie door de werkgevers. Om te bepalen welk deel de baancreatie aan het SIF toe te bedelen valt is de werkgevers zelf gevraagd naar het aantal banen dat zij naar verwachting zonder het SIF hadden kunnen creëren. Hierbij wordt er door de werkgever onder andere gekeken naar het deel van de totale financieringsbehoefte dat SIF heeft afgedekt en niet ergens anders was af te dekken, maar ook naar de kans dat zonder het SIF de businesscase rond had kunnen komen. Niet alleen de lening, maar ook de rol van het SIF in het bij elkaar brengen van financiers en arbeidsmarktpartijen (zoals gemeenten) zijn dus meegewogen in het bepalen van het nulalternatief. Daarmee is in het nulalternatief rekening gehouden met de additionaliteit van het SIF in de financieringsbehoefte van de werkgever. Deze additionele financieringsbehoefte (het relatieve deel van de financieringsbehoefte dat door het SIF is afgedekt) was groter bij Social Capital, waardoor bij Social Capital het verschil tussen het nul- en beleidsalternatief groter is. Uiteraard is de additionaliteit moeilijk in te schatten op voorhand, waardoor het nulalternatief (en daarmee de netto-baancreatie) met onzekerheid is omgeven. Daarom variëren we in Paragraaf 3.3 en 4.3 in deze veronderstelling.

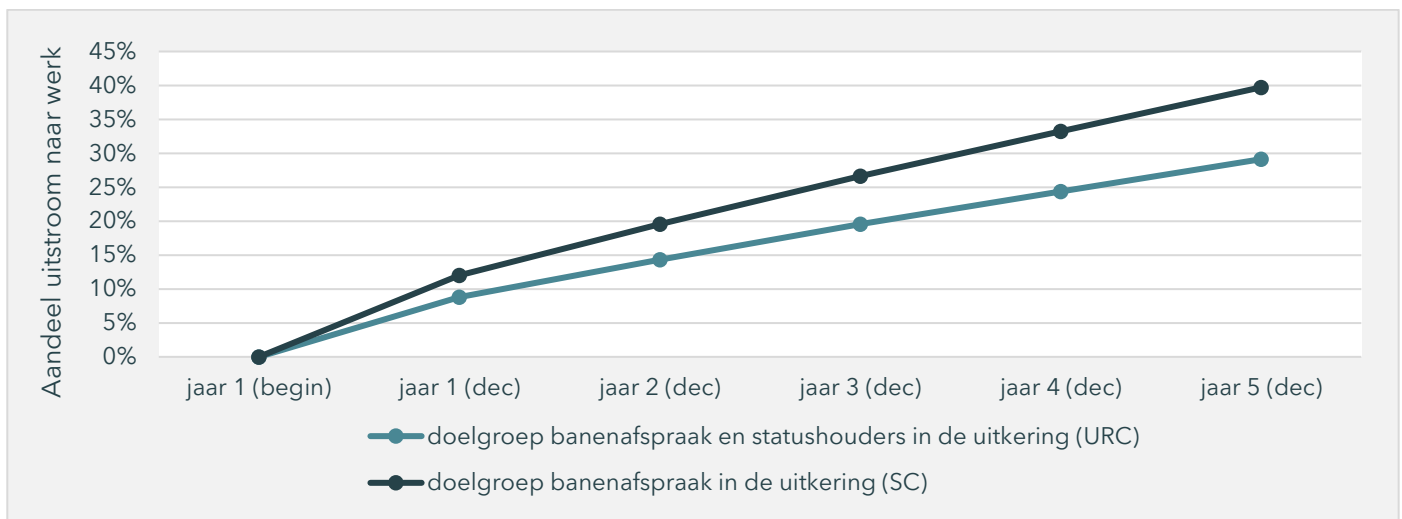
Figuur 2 Baancreatie groepen met afstand tot de arbeidsmarkt met en zonder het SIF volgens werkgevers

Bron: SFNL, URC en SC, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Anderzijds is het mogelijk dat uitkeringsgerechtigden die zonder het SIF niet bij URC of SC zouden gaan werken, wel ergens anders een baan vinden en daardoor de uitkering verlaten. Die kans achten wij relatief klein, gezien de beperkte kansen van de personen uit de doelgroepen banenafpraak en statushouders op de reguliere arbeidsmarkt. Op basis van eerder onderzoek veronderstellen we daarom een baanvindkans van 12 procent (binnen 1 jaar) van mensen uit de doelgroep banenafpraak die zonder het SIF niet bij SC of URC zouden werken.¹ Voor statushouders gaan we uit van een baanvindkans van 8 procent (binnen 1 jaar) van de uitkeringsgerechtigden die zonder het SIF niet bij URC zouden werken.² Daarbij is op basis van UWV (2020) een inschatting gemaakt van de duurzaamheid van de werkhervatting.³ Figuur 3 geeft de gesimuleerde werkhervatting weer van degenen die zonder het SIF niet bij SC of URC zouden werken. Zo veronderstellen we dat na drie jaar ongeveer 20 tot 27 procent van hen ergens anders een baan heeft gevonden en de rest nog in een uitkering verblijft.

Figuur 3 Gesimuleerde uitstroom uit de uitkering van statushouders en doelgroepers, indien het SIF niet zou bestaan en zij daardoor niet bij URC of SC aan de slag zouden gaan

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

2.4 Verschil nulalternatief en beleidsalternatief

Het verschil tussen het nul- en beleidsalternatief geeft de netto-baancreatie dóór het SIF weer. Figuur 4 laat zien dat het SIF in 2022 zorgt voor ongeveer 12 extra voltijdbanen(11 plus 1). Dat wil zeggen: mensen uit de doelgroep banenafpraak/statushouders die aan het werk zijn, terwijl zij zonder het SIF nog in de uitkering zouden zitten. In

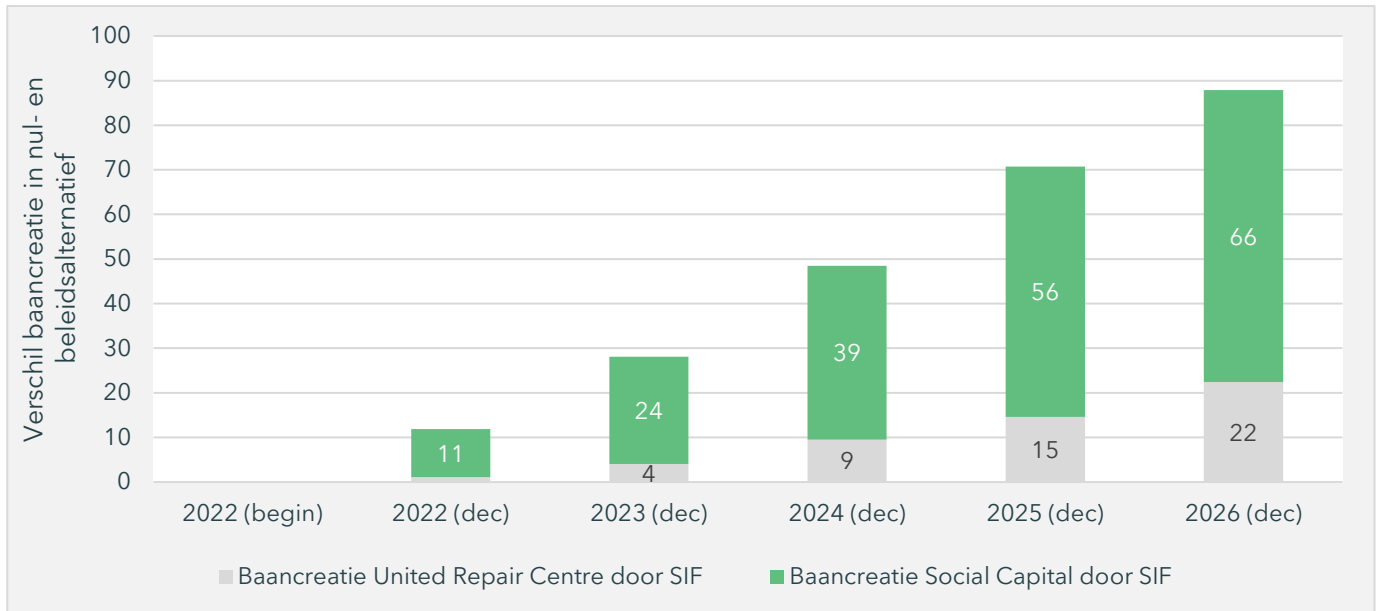
¹ Uit onderzoek van Beleidsonderzoekers (2021) blijkt dat de baanvindkans (binnen één jaar) van doelgroepen banenafpraak in een uitkering ongeveer 12 procent is. Voor zover bekend, zijn dit de meest recent beschikbare cijfers over de baanvindkans van de gehele doelgroep banenafpraak. Daarom veronderstellen we dat de kans rond de 12 procent is dat iemand uit de doelgroep banenafpraak ergens anders werk vindt als hij/zij niet bij SC of URC aan de slag zou gaan.

² Uit onderzoek van CPB (2020) blijkt dat de baanvindkans (binnen één jaar) van bijstandsgerechtigden met een 1e generatie migratieachtergrond rond de 8 procent ligt. Daarom veronderstellen we dat de kans rond de 8 procent is dat een statushouder ergens anders werk vindt als hij/zij niet bij SC of URC aan de slag zou gaan.

³ UWV (2020) laat zien dat van de doelgroepen banenafpraak die werk hervatten, na 0,5 jaar 71 procent nog werk heeft, na 1 jaar 63 procent nog werk heeft en na 1,5 jaar 59 procent nog werk heeft. De ontwikkeling is doorgetrokken om tot een inschatting te komen voor de duurzaamheid van werkhervatting over de hele onderzoeksperiode (t/m eind 2026). We veronderstellen hetzelfde uitkeringsverloop voor statushouders. Er zijn ook indicaties voor een min of meer vergelijkbaar uitstroomverloop. Zo blijkt uit de Vluchtelingenmonitor (2020) dat 1 jaar na werkhervatting 67 procent van de Amsterdamse statushouders nog werk heeft.

2026 is dit aantal toegenomen tot 88 werkenden die zonder het SIF in dat jaar een uitkering zouden ontvangen. In de rest van de notitie vormt deze netto-baancreatie de basis voor het berekenen van de kosten en baten via de financieringen van het SIF.

Figuur 4 Baancreatie groepen met afstand tot de arbeidsmarkt door SIF (verschil baancreatie in nul- en beleidsalternatief)

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

2.5 Bepalen effecten

Tabel 2 geeft de verwachte kosten en baten via de financieringen van het SIF weer. In de kolommen staan de partijen die effecten ondervinden van het SIF; in de rijen de kosten- en batenposten die zijn meegenomen in de analyse. De gevolgen voor de overheid hangen af van de mate waarin de netto uitgaven dalen als gevolg van inzet van het SIF, door besparingen op uitkeringslasten (en uitvoeringskosten), zorgkosten en criminaliteit en extra uitgaven aan loonkostensubsidies, loonkostenvoordelen en jobcoaching. De werkgever profiteert van hogere productie en financiering vanuit het SIF, maar moet daar tegenover wel kosten maken aan bruto lonen, werkgeverslasten en uitvoeringskosten (tijdbesteding in sluiten deal met SIF, werven, selecteren, trainen en begeleiden van personeel). De re-integrant profiteert van de lonen en kan immateriële baten van werk ervaren, zoals een hoger welzijn of meer sociale contacten. Daar staat tegenover dat de re-integrant werkgerelateerde kosten maakt, bijvoorbeeld door bekostiging van kinderopvang, reizen en kleding.⁴

Opgemerkt moet worden dat sommige kosten voor de één baten voor de ander zijn. Kijk bijvoorbeeld naar het brutoloon dat een individu gaat verdienen: dit is een baat voor de re-integrant, maar een kostenpost voor de werkgever. Dit geldt ook voor de eventuele besparing op de uitkeringslasten. In de eindafrekening vallen deze kosten en baten tegen elkaar weg. Zo zijn de uitkeringslasten, brutolonen, belastingen en financieringen vanuit het SIF herverdeelposten: de baten van de ontvangende partij zijn per definitie even groot als de kosten van de betalende partij. De echte baten zitten in de daling van de uitvoeringskosten voor het verstrekken van de uitkering,

⁴ We nemen in lijn met de Werkgroep *Kosten van belastingheffing en MKBA's* aan dat de kosten van belastingheffing gelijk zijn aan de baten van inkomensherverdeling. Er is dus geen post opgenomen voor versturende belastingheffing.

de toename van de productie, de immateriële baten voor degenen die aan het werk komen en de vermindering van uitgaven voor gezondheidszorg en criminaliteit. De echte kosten zitten daarentegen in de uitvoeringskosten van het SIF, de kosten aan begeleiding van werkgevers en de kosten aan loonwaardebepaling en jobcoaching vanuit de gemeente. Ook werkgerelateerde kosten (denk aan reizen, kleding en kinderopvang) moeten gezien worden als kosten in de kosten-batenanalyse omdat zij ten koste gaan van bestedingen van de werknemer die hem meer nut opleveren. Als de werknemer deze kosten niet had hoeven maken, dan zou hij zijn loon immers aan andere zaken besteed hebben. Zij verlagen dus de welvaart van de werknemer.

Tabel 2 Overzicht kosten en baten van het SIF

	SIF	Overheid	SC/ URC	Re-integrant	Totaal
Financiering SIF	-		+		0
Aflossing SIF	+		-		0
Rente SIF	+		-		0
Uitvoering SIF	-				-
Uitkeringslasten		+		-	0
Overige lasten uitkering		+			+
Loonkostensubsidie en -voordeel		-	+		0
Productie			+		+
Brutoloon			-	+	0
Werkgeverslasten			-	+	0
Uitvoering werkgever			-		-
Jobcoach en loonwaardebepaling		-			-
Belasting		+		-	0
Besparing zorgkosten		+			+
Besparing criminaliteit		+			+
Immateriële baten werk (e.g. welzijn)				+	+
Vrije tijd				-	-
Werkgerelateerde kosten				-	-

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: Een + geeft weer dat de post (weergegeven in rij) een baat voor de desbetreffende partij (weergegeven in de kolom). Een - geeft weer dat de post (weergegeven in rij) een baat voor de desbetreffende partij (weergegeven in de kolom).

3 Social Capital

Het toekomstige maatschappelijke rendement van de financiering via het SIF in Social Capital is naar verwachting positief. Het rendement lijkt vooral terecht te komen bij de overheid en re-integranten, en niet zozeer bij de werkgever zelf.

Dit hoofdstuk kwantificeert de effecten uit Tabel 2 voor de financiering vanuit het SIF aan Social Capital. Daarbij zijn eerst de veronderstellingen en uitgangspunten geformuleerd waarmee we rekenen (Paragraaf 3.1), waarna we de effecten kwantificeren (Paragraaf 3.2) en gevoeligheidsanalyses uitvoeren (Paragraaf 3.3).

3.1 Uitgangspunten

Tabel 3 geeft de veronderstellingen en uitgangspunten weer waarmee we rekenen. De tabel bevat zowel specifieke veronderstellingen per kostenpost als algemene veronderstellingen die invloed hebben op alle kostenposten. Voor het maken van veronderstellingen is geput uit beschikbare literatuur, data-verzameling door SFNL (bij werkgevers en gemeenten) en de investeringsmemoranda van de werkgevers.

Kosten en baten vallen zelden precies gelijk in de tijd. Om een zinvolle vergelijking te maken, moet hun waarde worden teruggerekend naar een gemeenschappelijk basisjaar, bijvoorbeeld het jaar waarin de eerste financiering is verstrekt. Dit gebeurt met de discontovoet en levert de zogeheten contante waarde op. Door de contante waarde van alle kosten en effecten bij elkaar te tellen wordt het saldo van kosten en baten in het basisjaar verkregen. Dit is het saldo dat aangeeft of een maatregel maatschappelijk rendabel is (positief saldo) of niet (negatief saldo). De discontovoet die wij hanteren is 3 procent, in lijn met de standaarddiscontovoet vastgesteld in de *Werkwijzer voor kosten-batenanalyses in het sociaal domein* (2016). Daarnaast hanteren wij begin 2022 als referentieperiode en kijken we naar de effecten binnen vijf jaar (tot en met eind 2026).

Een belangrijke veronderstelling is dat de waarde van de productie van de re-integrant inclusief loonkostensubsidies gemiddeld 105 procent bedraagt van het brutoloon inclusief de werkgeverslasten. In andere woorden: er wordt een positief resultaat van 5 procent behaald met het tewerkstellen van mensen uit de doelgroep banenafpraak (financiële baten zijn groter dan kosten). Een reden voor deze veronderstelling is dat SC zelf aangeeft dat er sprake is van een zogeheten 'positieve businesscase', deels doordat zij hun werknemers detacheren naar andere werkgevers, en daar een marge op boeken en deels doordat zij werknemers opleiden waardoor zij productiever worden naarmate zij langer in dienst zijn. De vaststelling van de loonwaarde voor het bepalen van de loonkostensubsidie reageert hier vertraagd op, waarvan SC profiteert. Merk wel op: door bijkomende kosten aan begeleiding en werving, selectie en opleiding van werknemers uit de doelgroep banenafpraak kan het saldo voor de werkgever nog steeds negatief uitvallen.

Tabel 3 Uitgangspunten voor kosten-batenanalyse Social Capital

	Veronderstellingen	Bron
Algemene veronderstellingen		
Discontovoet	3%	Werkwijzer MKBA Sociaal domein
Tijdshorizon	5 jaar	
Veronderstellingen per kostenpost		
Uitkeringslasten (p.p. p/m)	€ 1.250	Bijstand is € 1.100 (alleenstaand) en € 1.600 per maand (samenwonend). ⁱ
Overige lasten uitkering	10% v/d uitkering	Berenschot (2018). ⁱⁱ
Brutoloon (p.p. p/m)	€ 1.768 (voltijd)	Salarisadministratie Social Capital ⁱⁱⁱ
Werkgeverslasten	30,9% bruto loon	Werkwijzer MKBA Sociaal domein
Productie	60% bruto loon (incl. wg-lasten)	Social Capital
Loonkostensubsidie en -voordeel	45% bruto loon (incl. wg-lasten)	Social Capital ^{iv}
Uitvoering werkgever	€ 2.500 p/w werving en training +€12.000 deal + €45.000 p/j jobcoach	Social Capital ^v
Jobcoach en loonwaardebepaling	€ 2.500 p.p. per jaar	Capel (2020) en gemeente ^{vi}
Belasting	20% van bruto loon	Werkwijzer MKBA Sociaal domein ^{vii}
Besparing zorgkosten (p.p. p/j)	€ 1.900	Van Eijkel et al. (2020) ^{viii}
Besparing criminaliteit (p.p. p/j)	€ 3.000	Van Eijkel et al. (2020) ^{ix}
Immateriële baten werk	PM	PM
Vrije tijd	PM	PM
Werkgerelateerde kosten	4% bruto loon	Kok en De Hoop (2007) ^x
Financiering SIF (totaal)	€ 250.000	Social Finance
Rente SIF (p/j)	Periode-afhankelijk	Social Finance
Uitvoering SIF aan deal (totaal, excl. btw)	€ 40.000	Social Finance ^{xi}

Noot: p.p. = per persoon. p/m = per maand. p/j = per jaar. p/w = per werknemer. Wg-lasten = werkgeverslasten.

3.2 Kwantificering kosten en baten financiering Social Capital

Op grond van de gepresenteerde veronderstellingen, hebben we voor ieder jaar vanaf 2022 tot en met 2026 de waarde berekend van de effecten. Op de waarde passen we een discontovoet toe van 3 procent om de contante waarde per jaar te berekenen. Vervolgens hebben we de bedragen bij elkaar opgeteld om tot de netto contante waarde van kosten en baten te komen in 2022.

Hieruit blijkt dat de financiering van Social Capital door het SIF naar verwachting tot een positief maatschappelijk saldo van ongeveer € 2,7 mln. leidt. Merk wel op: daarbij veronderstellen we dat de afspraken over baancreatie en aflossing uit het investeringsmemorandum worden nageleefd, en dat het nulalternatief geschetst door Social Capital zelf accuraat is. Het positieve saldo is vooral het gevolg van een toename in productie van mensen die anders niet zouden werken, en hiermee gepaard gaande lagere zorgkosten en minder criminaliteit. Qua belanghebbenden zien we een positief saldo bij de overheid (ongeveer €1,7 mln.) en re-integranten (€ 1,3 mln.). Daarentegen is het saldo voor het SIF zelf (-€45 duizend.) en Social Capital (-€0,3 mln.) negatief.

Tabel 4 Overzicht kosten en baten van het SIF (in duizendtallen)

	SIF	Overheid	Social Capital	Re-integrant	Totaal
Financiering SIF	€ -250		€ 250		€ 0
Aflossing SIF	€ 226		€ -226		€ 0
Rente SIF	€ 16		€ -16		€ 0
Uitvoering SIF	€ -37				€ -37
Uitkeringslasten		€ 2.628		€ -2.628	€ 0
Overige lasten uitkering		€ 263			€ 263
Loonkostensubsidie en -voordeel		-€ 2.190	€ 2.190		€ 0
Productie			€ 2.920		€ 2.920
Bruto loon			€ -3.717	€ 3.717	€ 0
Werkgeverslasten			€ -1.149	€ 1.149	€ 0
Uitvoering werkgever			€ -544		€ -544
Jobcoach en loonwaardebepaling		€ -598			€ -598
Belasting		€ 743		€ -743	€ 0
Besparing zorgkosten		€ 333			€ 333
Besparing criminaliteit		€ 526			€ 526
Immateriële baten werk (e.g. welzijn)				+	+
Vrije tijd				-	-
Werkgerelateerde kosten				€ -168	€ -168
Saldo	€ -45	€ 1.705	€ -292	€ 1.327	€ 2.695

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: In de tabel zijn de netto contante waarden van de kosten en baten in 2022 weergegeven in duizendtallen.

3.3 Varianten- en risicoanalyse

De kosten-batenanalyse baseert zich deels op veronderstellingen, bijvoorbeeld over de productiewaarde van re-integranten en de baancreatie over tijd. Daarom is het raadzaam onzekerheden in kaart te brengen, hun impact op de kosten-batenanalyse te bepalen en de uitkomsten te verwerken. Hoe meer onzekerheid over ontwikkelingen en effecten, hoe belangrijker om hier rekening mee te houden in de analyse. Scenario's kunnen hierbij behulpzaam zijn.

Tabel 5 geeft scenario's weer met alternatieve aannamen over de baancreatie door het SIF. Deze baancreatie kan lager (of hoger) uitvallen doordat SC minder (of meer) werkplekken weet te realiseren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, of doordat blijkt dat meer (of minder) van de tewerkgestelde personen ook wel ergens anders een baan zouden hebben gevonden. Deze veronderstelling is van grote invloed op de uitkomsten van de kosten-batenanalyse. Als SC ieder jaar maar 20 procent van de netto-banencreatie realiseert (zie Figuur 5, scenario 4), dan komt het saldo uit op € 0,2 mln. Vooral de groep re-integranten en de overheid gaan er in dat geval sterk op achteruit t.o.v. de basisberekening. Het maatschappelijke saldo is echter nog steeds positief, zelfs bij een zeer lage netto-baancreatie. Dat betekent dat, ook als we een zeer kleine netto-baancreatie veronderstellen, de financiering vanuit het SIF naar verwachting maatschappelijk rendabel is.

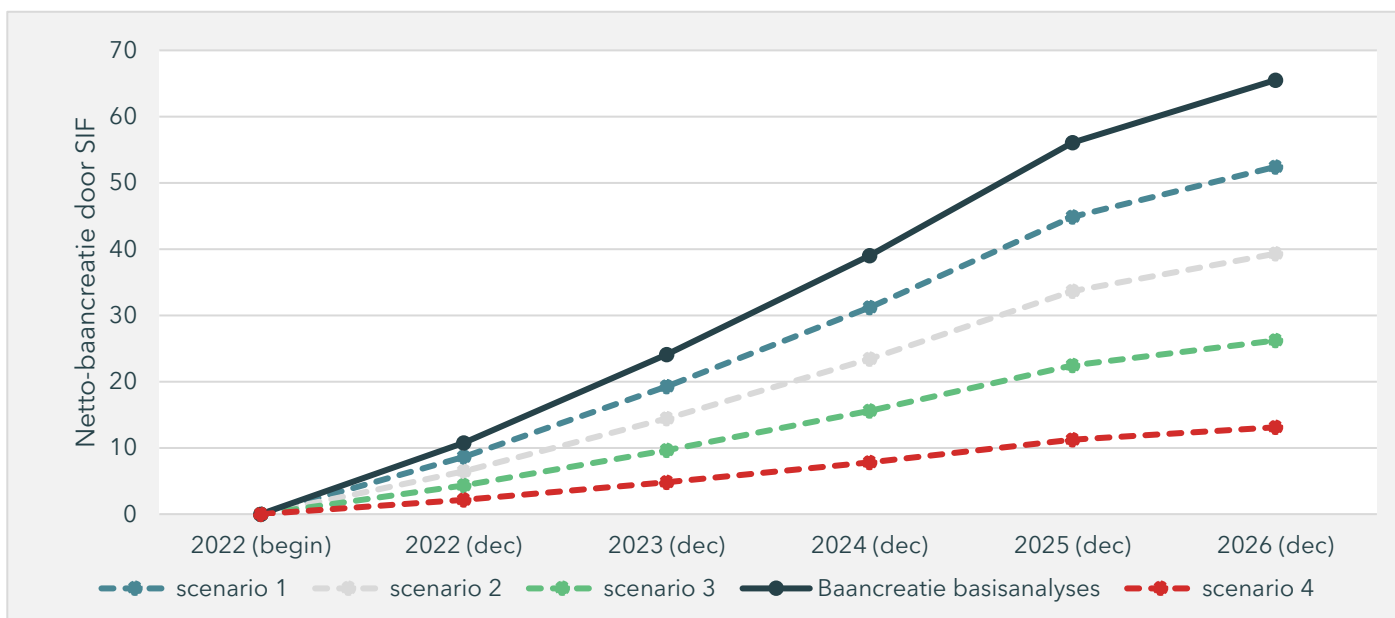
Tabel 5 Gevoeligheidsanalyse: netto-baancreatie door het SIF (in duizendtallen)

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
baancreatie t.o.v. basisanalyse (zie Figuur 3)	80% baancreatie	60% baancreatie	40% baancreatie	20% baancreatie
Saldo SIF	€ -45	€ -45	€ -45	€ -45
Saldo overheid	€ 1.365	€ 1.023	€ 681	€ 342
Saldo Social Capital	€ -285	€ -276	€ -269	€ -261
Saldo re-integrant	€ 1.027	€ 728	€ 430	€ 130
Saldo maatschappelijk perspectief	€ 2.062	€ 1.430	€ 797	€ 166

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: In de tabel zijn de netto contante waarden van het saldo in 2022 weergegeven in duizendtallen.

Figuur 5 Baancreatie Social Capital door SIF (alternatieve scenario's)

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: Het figuur geeft de 4 scenario's weer die zijn doorgerekend in Tabel 5. In ieder scenario valt de netto-baancreatie lager uit dan beoogd.

Tabel 6 geeft scenario's weer met alternatieve aannamen over de productiewaarde. Ook de productiewaarde is van grote invloed op de uitkomsten van de kosten-batenanalyse. Als de re-integrant maar 10 procent van het brutoloon (incl. werkgeverslasten) aan productiewaarde biedt aan de werkgever, en de werkgever hiervoor niet gecompenseerd wordt in termen van een hogere loonkostensubsidie, dan komt het saldo uit op € 0.3 mln. Vooral de werkgever gaat er in dit geval per saldo sterker op achteruit t.o.v. de basisberekeningen, vooral omdat we aannemen dat de werkgever niet wordt gecompenseerd voor de lagere productiewaarde. Wordt de werkgever wel gecompenseerd, dan neemt het saldo van de overheid sterker af. Het maatschappelijke saldo is echter nog steeds positief, zelfs bij een zeer lage productiewaarde van re-integranten. Hierbij zij wel opgemerkt dat de kosten aan begeleiding van de re-integrant (vanuit overheid en werkgever) mogelijk hoger zijn als de productiewaarde lager is, bijvoorbeeld omdat de kosten aan training, jobcoaching en begeleiding op het werk toenemen. Dat kan het saldo verder verlagen.

Tabel 6 Gevoeligheidsanalyse: productiewaarde

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Productiewaarde re-integrant	50%	40%	30%	10%
Saldo SIF	€ -45	€ -45	€ -45	€ -45
Saldo overheid	€ 1.705	€ 1.705	€ 1.705	€ 1.705
Saldo Social Capital	€ -779	€ -1.266	€ -1.752	€ -2.725
Saldo re-integrant	€ 1.327	€ 1.327	€ 1.327	€ 1.327
Saldo maatschappelijk perspectief	€ 2.208	€ 1.721	€ 1.235	€ 262

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: In de tabel is de netto contante waarde van het saldo in 2022 weergegeven in duizendtallen.

Uit deze gevoeligheidsanalyses blijkt dat de baten in bijna alle gevallen groter zijn dan de kosten. Dat komt voornamelijk doordat het SIF tegen relatief lage kosten (een lening die wordt terugbetaald en initiële begeleiding bij het rondkrijgen van de aanvullende financiering) zorgt voor het benutten van de productiviteit van een groep die anders in een uitkering had gezeten. Door de relatief lage kosten in ondersteuning, valt de kosten-batenanalyse al bij een relatief lage netto-baancreatie en productiviteit positief uit. Zo laat Tabel 7 zien dat het verwachte maatschappelijke rendement pas negatief wordt als de gerealiseerde netto-baancreatie minder dan 40 procent van de beoogde baancreatie is én als de gemiddelde re-integrant minder dan 30 procent van het brutoloon (incl. werkgeverslasten) aan productiewaarde biedt.⁵ Hierbij zij wel opgemerkt dat de vaste kosten van het SIF niet zijn meegenomen in deze berekeningen; de kosten die niet direct aan de deal zijn toe te schrijven. Hierdoor is het totale verwachte maatschappelijke rendement van het SIF lager.

Tabel 7 Gevoeligheidsanalyse: netto-baancreatie en productiewaarde

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Productiewaarde re-integrant	50%	40%	30%	10%
baancreatie t.o.v. basisanalyse	80% baancreatie	60% baancreatie	40% baancreatie	20% baancreatie
Saldo SIF	€ -45	€ -45	€ -45	€ -45
Saldo overheid	€ 1.365	€ 1.023	€ 681	€ 342
Saldo Social Capital	€ -675	€ -860	€ -853	€ -748
Saldo re-integrant	€ 1.027	€ 728	€ 430	€ 130
Saldo maatschappelijk perspectief	€ 1.672	€ 846	€ 213	€ -321

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: In de tabel is de netto contante waarde van het saldo in 2022 weergegeven in duizendtallen.

⁵ De baten liggen wel vooral bij de overheid en de re-integrant, waardoor de verwachting is dat de kapitaalmarkt zelf minder bereid is om in een dergelijke financiering te voorzien.

4 United Repair Centre

Het toekomstige maatschappelijke rendement van de financiering via het SIF in United Repair Centre is naar verwachting positief. Het rendement lijkt vooral terecht te komen bij de overheid en re-integranten, en niet zozeer bij de werkgever zelf.

Dit hoofdstuk kwantificeert de effecten uit Tabel 2 voor de financiering vanuit het SIF aan het bedrijf United Repair Centre. Daarbij zijn eerst de veronderstellingen en uitgangspunten geformuleerd, waarmee we rekenen (Paragraaf 4.1), waarna we de effecten kwantificeren (Paragraaf 4.2) en gevoeligheidsanalyses uitvoeren (Paragraaf 4.3).

4.1 Uitgangspunten

Tabel 8 geeft de veronderstellingen en uitgangspunten weer waarmee we rekenen. De tabel bevat zowel specifieke veronderstellingen per kostenpost als algemene veronderstellingen die invloed hebben op alle kostenposten. Voor het maken van veronderstellingen is geput uit beschikbare literatuur, data-verzameling door Social Finance NL (bij werkgevers en gemeenten) en de investeringsmemoranda van de werkgevers.

Kosten en baten vallen zelden precies gelijk in de tijd. Om een zinvolle vergelijking te maken, moet hun waarde worden teruggerekend naar een gemeenschappelijk basisjaar, bijvoorbeeld het jaar waarin de maatregel ingaat. Dit gebeurt met de discontovoet en levert de zogeheten contante waarde op. Door de contante waarde van alle kosten en effecten bij elkaar te tellen wordt het saldo van kosten en baten in het basisjaar verkregen. Dit is het saldo dat aangeeft of een maatregel maatschappelijk rendabel is (positief saldo) of niet (negatief saldo). De discontovoet die wij hanteren is 3 procent, in lijn met de standaarddiscontovoet vastgesteld in de Werkwijzer voor kosten-batenanalyses in het sociaal domein (2016). Daarnaast hanteren wij begin 2022 als referentieperiode en kijken we naar de effecten binnen vijf jaar (tot en met eind 2026).

De banen die bij URC worden gecreëerd zijn voornamelijk voor statushouders (zo'n 80 procent) en in mindere mate voor de doelgroepen banenafpraak (zo'n 20 procent). Beide groepen worden vanuit een uitkering tewerkgesteld door investeringen vanuit het SIF. In het berekenen van de effecten houden we rekening met verschillen tussen beide groepen, door uit te gaan van andere veronderstellingen. Zo gelden de loonkostensubsidie en de loonkostenvoordeel voornamelijk voor de doelgroep banenafpraak, en verschillen ook de besparingen op zorgkosten en criminaliteit tussen beide groepen.

Tabel 8 Uitgangspunten voor kosten-batenanalyse URC

Veronderstellingen per kostenpost	Doelgroep banenafpraak	Statushouders	Bron
Uitkeringslasten (p.p. p/m)	€ 1.250	€ 1.300	Werkwijzer MKBA sociaal domein ^{xii}
Overige lasten uitkering	10% v/d uitkering	10% v/d uitkering	Berenschot (2018)
Brutoloon (p.p. p/m)	€ 2.477 (voltijd)	€ 2.477 (voltijd)	Salarisadministratie URC
Werkgeverslasten	30,9% bruto loon	30,9% bruto loon	Werkwijzer MKBA sociaal domein
Productie	Jaar 1 65%, jaar 2 70% bruto loon (incl. wg-lasten)	Jaar 1 95%, jaar 2: 100% van bruto loon (incl. wg-lasten)	URC
Loonkostensubsidie en -voordeel	30% bruto loon (incl. wg-lasten)	€ 2.500 p/w ^{xiii}	URC ^{xiv}
Uitvoering werkgever	€ 2.000 p/w werving en training +€12.000 deal + € 20.000 p/j jobcoach	€ 2.000 p/w werving en training +€12.000 deal + € 20.000 p/j jobcoach	URC ^{xv}
Jobcoach en loonwaardebepaling	€ 2.500 p.p. per jaar	€ 2.000 p.p. per jaar	Capel (2020) en gemeente Amsterdam ^{xvi}
Belasting	20% bruto loon	20% bruto loon	Werkwijzer MKBA sociaal domein
Besparing zorgkosten (p.p. p/j)	€ 1.900	€ 320	LPBL (2017), eigen berekeningen ^{xvii}
Besparing criminaliteit (p.p. p/j)	€ 3.000	€ 1.900	CBS (2022), eigen berekeningen ^{xviii}
Immateriële baten werk (e.g. welzijn)	PM	PM	Geen
Vrije tijd	PM	PM	Geen
Algemene veronderstellingen	Beide groepen		Bron
Discontovoet	3%		Werkwijzer MKBA Sociaal Domein
Tijdshorizon	5 jaar		Geen
Financiering SIF (totaal)	€ 400.000		Social Finance
Rente SIF (p/j)	Afhankelijk van periode		Social Finance
Uitvoering SIF aan deal (excl. btw)	€ 42.000		Social Finance
Werkgerelateerde kosten	4% bruto loon		Kok en De Hoop (2007) ^{xix}

Noot: p.p. = per persoon. p/m = per maand. p/j = per jaar. p/w = per werknemer. Wg-lasten = werkgeverslasten.

4.2 Kwantificering kosten en baten financiering URC

Op grond van de gepresenteerde veronderstellingen, hebben we voor ieder jaar vanaf 2022 tot en met 2026 de waarde berekend van de effecten. Op de waarde passen we een discontovoet toe van 3 procent om de contante waarde per jaar te berekenen. Vervolgens hebben we de bedragen bij elkaar opgeteld om tot de netto contante waarde van kosten en baten te komen in 2022.

Hieruit blijkt dat de financiering van URC door het SIF naar verwachting tot een positief maatschappelijk saldo van ongeveer € 1,5 mln. leidt. Het positieve saldo is vooral het gevolg van een toename in productie van mensen die anders niet zouden werken, en hiermee gepaard gaande lagere zorgkosten en minder criminaliteit. Merk wel op: daarbij veronderstellen we dat de afspraken over baancreatie en aflossing uit het investeringsmemorandum worden nageleefd, en dat het nulalternatief geschetst door URC zelf accuraat is. Qua belanghebbenden zien we een positief saldo bij de overheid (ongeveer € 0,9 mln.) en re-integranten (€ 0,8 mln.). Daarentegen is het saldo voor het SIF zelf (-€41 duizend) en voor United Repair Centre (-€0,1 mln.) negatief.

Tabel 9 Overzicht kosten en baten van het SIF (in duizendtallen)

	SIF	Overheid	URC	Re-integrant	Totaal
Financiering SIF	€ -379		€ 379		€ 0
Aflossing SIF	€ 352		€ -352		€ 0
Rente SIF	€ 24		€ -24		€ 0
Uitvoering SIF	€ -38				€ -38
Uitkeringslasten		€ 688		€ -688	€ 0
Overige lasten uitkering		€ 69			€ 69
Loonkostensubsidie en -voordeel		-€ 177	€ 177		€ 0
Productie			€ 1.639		€ 1.639
Bruto loon			€ -1.364	€ 1.364	€ 0
Werkgeverslasten			€ -422	€ 422	€ 0
Uitvoering werkgever			€ -149		€ -149
Jobcoach en loonwaardebepaling		-114			€ -114
Belasting		€ 273		€ -273	€ 0
Besparing zorgkosten		€ 29			€ 29
Besparing criminaliteit		€ 96			€ 96
Immateriële baten werk				+	+
Vrije tijd				-	-
Werkgerelateerde kosten				€ -55	€ -55
Saldo	€ -41	€ 864	€ -116	€ 770	€ 1.477

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: In de tabel zijn de netto contante waarden van de kosten en baten in 2022 weergegeven in duizendtallen.

4.3 Varianten- en risicoanalyse

De kosten-batenanalyse baseert zich deels op veronderstellingen, bijvoorbeeld over de productiewaarde van re-integranten en de baancreatie over tijd. Daarom is het raadzaam onzekerheden in kaart te brengen, hun impact op de kosten-batenanalyse te bepalen en de uitkomsten te verwerken. Hoe meer onzekerheid over ontwikkelingen en effecten, hoe belangrijker om hier rekening mee te houden in de analyse. Scenario's kunnen hierbij behulpzaam zijn.

Tabel 10 geeft scenario's weer met alternatieve aannamen over de baancreatie door het SIF. Deze baancreatie kan lager (of hoger) uitvallen doordat URC minder (of meer) werkplekken weet te realiseren voor mensen met een

afstand tot de arbeidsmarkt, of doordat blijkt dat meer (of minder) van de tewerkgestelde personen ook wel ergens anders een baan zouden hebben gevonden. Deze veronderstelling is van grote invloed op de uitkomsten van de kosten-batenanalyse. Als URC ieder jaar maar 20 procent van de netto banencreatie realiseert (zie Figuur 5, scenario 4), dan komt het saldo uit op € 0,2 mln. Vooral de groep re-integranten en de overheid gaan er in dat geval sterk op achteruit (t.o.v. de basisberekeningen). Het maatschappelijke saldo is echter nog steeds positief, zelfs bij een zeer lage netto-baancreatie. Dat betekent dat, ook als we een zeer kleine netto-baancreatie veronderstellen, de financiering vanuit het SIF naar verwachting maatschappelijk rendabel is.

Tabel 10 Gevoeligheidsanalyse: netto baancreatie door het SIF (in duizendtallen)

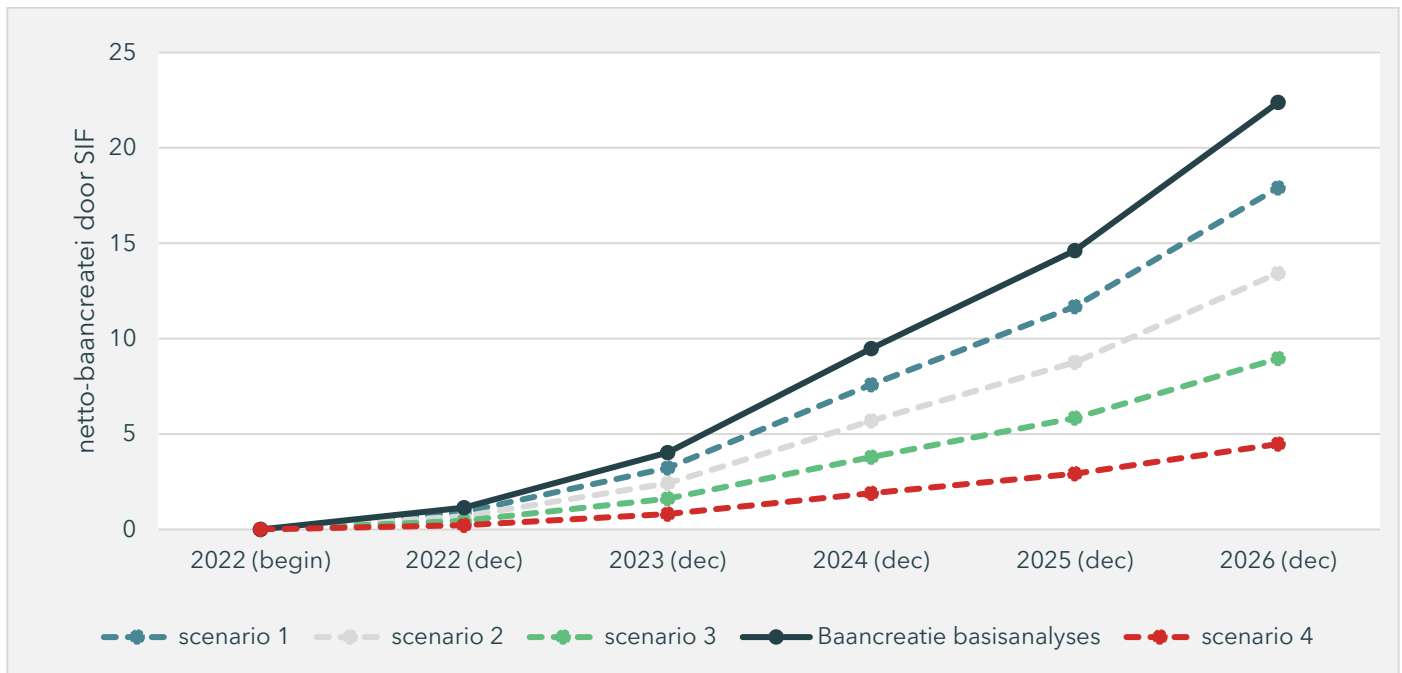
	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Baancreatie t.o.v. basisanalyse	80% baancreatie	60% baancreatie	40% baancreatie	20% baancreatie
Saldo SIF	€ -41	€ -41	€ -41	€ -41
Saldo overheid	€ 691	€ 520	€ 346	€ 174
Saldo URC	€ -107	€ -101	€ -95	€ -88
Saldo re-integrant	€ 615	€ 461	€ 309	€ 153
Saldo maatschappelijke perspectief	€ 1.158	€ 839	€ 519	€ 198

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: In de tabel is de netto contante waarde van het saldo in 2022 weergegeven in duizendtallen.

Tabel 11 geeft scenario's weer met alternatieve aannamen over de productiewaarde. Ook de productiewaarde is van grote invloed op de uitkomsten van de kosten-batenanalyse. Als de doelgroeper maar 10 procent en de statushouder maar 40 procent van het brutoloon (incl. werkgeverslasten) aan productiewaarde biedt aan de werkgever, en de werkgever hiervoor niet gecompenseerd wordt in termen van een hogere loonkostensubsidie, dan komt het saldo uit op € 0,4 mln. Vooral de werkgever gaat er in dit geval per saldo sterker op achteruit t.o.v. de basisberekeningen, vooral omdat we aannemen dat de werkgever niet wordt gecompenseerd voor de lagere productiewaarde. Wordt de werkgever wel gecompenseerd, dan neemt het saldo van de overheid sterker af. Het maatschappelijke saldo is echter nog steeds positief, zelfs bij een zeer lage productiewaarde van re-integranten. Hierbij zij wel opgemerkt dat de kosten aan begeleiding (vanuit overheid en werkgever) mogelijk hoger zijn als de productiewaarde lager is. Bijvoorbeeld omdat de kosten aan training, jobcoaching en begeleiding op het werk toenemen. Dat kan het saldo verder verlagen.

Figuur 6 Netto-baancreatie URC door SIF (alternatieve scenario's)

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: Het figuur geeft de 4 scenario's weer die zijn doorgerekend in Tabel 10. In ieder scenario valt de netto-baancreatie lager uit dan beoogd.

Tabel 11 Gevoeligheidsanalyse: productiewaarde (in duizendtallen)

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Productiewaarde statushouder	80% jaar 1, 85% jaar 2+	65% jaar 1, 70% jaar 2+	50% jaar 1, 55% jaar 2+	35% jaar 1, 40% jaar 2+
Productiewaarde doelgroep	50% jaar 1, 55% jaar 2+	35% jaar 1, 40% jaar 2+	20% jaar 1, 25% jaar 2+	5% jaar 1, 10% jaar 2+
Saldo SIF	€ -41	€ -41	€ -41	€ -41
Saldo overheid	€ 864	€ 864	€ 864	€ 864
Saldo URC	€ -383	€ -651	€ -919	€ -1.187
Saldo re-integrant	€ 770	€ 770	€ 770	€ 770
Saldo maatschappelijke perspectief	€ 1.210	€ 942	€ 674	€ 406

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: In de tabel is de netto contante waarde van het saldo in 2022 weergegeven in duizendtallen.

Uit deze gevoeligheidsanalyses blijkt dat de baten in bijna alle gevallen groter zijn dan de kosten. Dat komt voornamelijk doordat het SIF tegen relatief lage kosten (een lening die wordt terugbetaald en initiële begeleiding bij het rondkrijgen van de aanvullende financiering) zorgt voor het benutten van de productiviteit van een groep die anders in een uitkering had gezeten. Door de relatief lage kosten in ondersteuning, valt de kosten-batenanalyse al bij een relatief lage netto-baancreatie én productiviteit positief uit. Zo laat Tabel 12 zien dat het verwachte maatschappelijke rendement pas negatief wordt als de gerealiseerde netto-baancreatie rond de 20 procent van de beoogde baancreatie is én als de gemiddelde doelgroeper rond de 10 procent en statushouder rond de 40 procent

van het brutoloon (incl. werkgeverslasten) aan productiewaarde biedt.⁶ Hierbij zij wel opgemerkt dat de vaste kosten van het SIF niet zijn meegenomen in deze berekeningen; de kosten die niet direct aan de deal zijn toe te schrijven. Hierdoor is het totale verwachte maatschappelijke rendement van het SIF lager.

Tabel 12 Gevoeligheidsanalyse: productiewaarde en baancreatie (in duizendtallen)

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Baancreatie t.o.v. basisanalyse	80% baancreatie	60% baancreatie	40% baancreatie	20% baancreatie
Productiewaarde statushouder	80% jaar 1, 85% jaar 2+	65% jaar 1, 70% jaar 2+	50% jaar 1, 55% jaar 2+	35% jaar 1, 40% jaar 2+
Productiewaarde doelgroep	50% jaar 1, 55% jaar 2+	35% jaar 1, 40% jaar 2+	20% jaar 1, 25% jaar 2+	5% jaar 1, 10% jaar 2+
Saldo SIF	€ -41	€ -41	€ -41	€ -41
Saldo overheid	€ 691	€ 520	€ 346	€ 174
Saldo URC	€ -322	€ -423	€ -417	€ -302
Saldo re-integrant	€ 615	€ 461	€ 309	€ 153
Saldo maatschappelijke perspectief	€ 943	€ 517	€ 197	€ -16

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Noot: In de tabel is de netto contante waarde van het saldo in 2022 weergegeven in duizendtallen.

⁶ De baten liggen wel vooral bij de overheid en de re-integrant, waardoor de verwachting is dat de kapitaalmarkt zelf minder bereid is om in een dergelijke financiering te voorzien.

5 Referenties

- Gemeente Amsterdam (2020). *Vluchtelingenmonitor 2020*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam.
- Beleidsonderzoekers (2021). *Kenmerken doelgroep banenafspraken*. Leiden: Beleidsonderzoekers.
- Berenschot (2017). *Onderzoek Participatiewet bij werkgevers, Rapportage fase 2*. Utrecht: Berenschot.
- Berenschot (2018). *uitvoering bijstand kost bijna 2900 euro per uitkering*. <https://www.gemeente.nu/sociaal/uitvoering-bijstand-kost-bijna-2900-euro-per-uitkering/>: Gemeente.nu.
- Capel, R. (2020). *Sociaal Ontwikkelbedrijf: werkvormen, kosten en bate*.
- CBS (2017). *Van opvang naar integratie. Cohortstudie van recente asielmigranten*. Den Haag: CBS.
- CBS (2022). *Asiel en integratie 2022*. Den Haag: CBS.
- CPB (2020). *Kansrijk re-integratiebeleid op de arbeidsmarkt*. Den Haag: Centraal Planbureau.
- SFNL (2022). *Pilot Sociaal Innovatiefonds*. Amsterdam: Social Finance.
- Kok, L., & De Hoop, T. (2007). *Kosten en baten van re-integratie*. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- LPBL (2017). *MKBA Amsterdamse aanpak statushouders*. Amsterdam: LPBL.
- SCP (2019). *Arbeidsmarkt in kaart, werkgevers editie*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- SEO (2016). *Werkwijzer voor kosten-batenanalyse in het sociale domein*. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- UWV (2020). *Duurzaamheid van werk binnen de banenafspraken 2019-2020*. Amsterdam: UWV.
- Van Eijkel, R., Gerritsen, S., Sadiraj, K., & Versantvoort, M. (2020). *De brede baten van werk*. Den Haag: Centraal Planbureau.

-
- i We weten niet wat de samenstelling van de te creëren banen is, dus gaan we uit van € 1.250 euro. Daarmee veronderstellen we dat ongeveer 70 procent van de doelgroep banenafspraken die vanuit de uitkering aan het werk komt, alleenstaand is. De rest is samenwonend.
- ii Uit het onderzoek van Berenschot blijkt dat de uitvoeringskosten zo'n 20 procent van het uitkeringsbedrag bedragen. Deze kosten bestaan uit vaste én variabele kosten. Het is onbekend wat de variabele kosten zijn, maar wij veronderstellen dat dat ongeveer de helft betreft.
- iii We veronderstellen dat de salarissen voor de doelgroepen banenafspraken die zijn aangenomen sinds de start van het SIF, representatief zijn voor alle (nog te) creëren banen
- iv Social Capital geeft aan ongeveer 50 procent van WML loonkostensubsidie te ontvangen. Daarbij is er ook een loonkostenvoordeel van €2.000 per jaar. Gegeven een bruto maandloon van € 1.768, komt dit neer op een loonkostensubsidie van ongeveer 45 procent van het brutoloon inclusief werkgeverslasten.
- v Social Capital geeft in het investeringsmemorandum aan €2.500 per re-integrant te besteden aan werving, selectie en training. We veronderstellen een verloop van 10 procent, waardoor de kosten aan werving, selectie en training voor iedere gecreëerde werkplek meer dan één keer gemaakt moeten worden tot en met 2026. Daarnaast geeft Social Capital aan 80 uur aan het maken van de financieringsdeal te hebben besteed. Uitgaande van een uurloon van €150, komt dit neer op een kostenpost van €12.000 voor het tot stand komen van de financiering. Voor de rest geeft Social Capital aan in 2022 zo'n €90.000 aan jobcoaching uit te geven en vanaf het 2^e jaar zo'n €45.000 voor de banen die door het SIF zijn gecreëerd. Deze bedragen zijn meegenomen in de analyses.
- vi Volgens Capel (2020) zijn de kosten in een situatie waarin medewerkers direct geplaatst kunnen worden €500 aan het meten van de verdien capaciteit. Jobcoaching kost gemiddeld ongeveer € 2.000 per medewerker volgens de gemeente Amsterdam. Hiervoor is direct contact opgenomen met een senior onderzoeker van de gemeente Amsterdam.
- vii Tarieven eerste schijf box 1 met heffingskorting en toeslagen verwerkt.
- viii We veronderstellen dat de geschatte besparingen op gezondheidskosten voor arbeidsbeperkten uit het onderzoek representatief zijn voor de besparingen in de (te creëren) banen door het SIF.
- ix We veronderstellen dat de geschatte besparingen op criminaliteitskosten voor arbeidsbeperkten uit het onderzoek representatief zijn voor de besparingen in de (te creëren) banen door het SIF.
- x De werkgerelateerde kosten zijn geschat op 4% van het bruto loon. Voor 1990 bevatte het

-
- belastingstelsel een aftrek voor werkgerelateerde kostende (het arbeidskostenforfait) van 4% van het belastbaar loon. Kok & De Hoop (2007) hanteren dezelfde veronderstelling.
- ^{xi} Berekening op basis van aantal uren dat medewerkers van het Sociaal Innovatiefonds hebben besteed aan de deals, vaste kosten verstrekken, beheren en administreren financiering, afsluitingsprovisie & kosten accountantscontrole.
- ^{xii} De vluchtelingenmonitor (2020) geeft weer wat de huishoudsamenstelling is van Amsterdamse statushouders. Uitgaande van 57 procent alleenstaanden en 43 procent samenwonenden, zijn de gemiddelde uitkeringslasten per maand 1.300 euro.
- ^{xiii} Voor de helft van de statushouders ontvangt URC eenmalig tijdelijke loonkostensubsidie ter waarde van €5.000.
- ^{xiv} We veronderstellen dat URC ongeveer 50 procent van WML loonkostensubsidie ontvangt. Daarbij is er ook een loonkostenvoordeel van 2.000 euro per jaar. Gegeven een bruto maandloon van € 2.477, komt dit neer op een loonkostensubsidie van ongeveer 30 procent van het brutoloon inclusief werkgeverslasten.
- ^{xv} URC verwacht zo'n €2.000 per re-integrant te besteden aan werving, selectie en training. We veronderstellen een verloop van 10 procent, waardoor de kosten aan werving, selectie en training voor iedere gecreëerde werkplek meer dan één keer gemaakt moeten worden tot en met 2026. Daarnaast geeft URC aan ongeveer €12.000 te hebben uitgegeven voor het tot stand komen van de financiering. Voor de rest geeft URC aan per jaar zo'n zo'n €20.000 aan jobcoaching uit te geven voor de banen die door het SIF zijn gecreëerd. Deze bedragen zijn meegenomen in de analyses.
- ^{xvi} Volgens Capel (2020) zijn de kosten in een situatie waarin medewerkers direct geplaatst kunnen worden € 500 aan het meten van de verdiencapaciteit. Jobcoaching kost gemiddeld ongeveer € 2.000 per medewerker volgens de gemeente Amsterdam. Aangezien bij statushouders loonwaardebepaling niet relevant is, gaan we bij statushouders uit van alleen de kosten aan Jobcoaching van € 2.000.
- ^{xvii} LBPL biedt een overzicht van zorgconsumptie van statushouders in de bijstand in Amsterdam. In lijn met Ecorys (2015), gaan we uit van een besparing op zorgkosten van 25 procent door tewerkstelling via Perspectiefbanen. Op basis hiervan is besparing op zorgkosten per statushouder per jaar berekend.
- ^{xviii} CBS laat zien dat ongeveer 2,5 procent van de statushouders verdacht wordt van een misdrijf. LPBL (2017) geeft aan dat de kosten van een verdachte van een misdrijf zo'n 150.000 euro zijn. Als we veronderstellen dat 2,5 procent van de statushouders die geworven wordt door URC, zonder tewerkstelling bij URC een misdrijf zou hebben gepleegd, dan is de besparing zo'n € 1.900 per statushouder. Let wel: dit is een onzekere veronderstelling. Voor zover bekend, zijn er geen zuivere effectmetingen beschikbaar voor de besparingen op criminaliteitskosten door tewerkstelling van statushouders.
- ^{xix} De werkgerelateerde kosten zijn geschat op 4% van het bruto loon. Voor 1990 bevatten het belastingstelsel een aftrek voor werkgerelateerde kostende (het arbeidskostenforfait) van 4% van het belastbaar loon. Kok & De Hoop (2007) hanteren dezelfde veronderstelling.